

4. Форд Г. Мое життя та робота / Пер. з англійської У. Джаман. Київ : Наш Формат, 2015. 384 с. URL: http://aps-m.org/wp-content/uploads/2017/03/Moie_zhyttia_ta_robota.pdf.

Кушнірук Віктор Степанович

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри готельно-ресторанної справи
та організації бізнесу;*

Дубочинський Микола Михайлович

*здобувач вищої освіти,
Миколаївський національний аграрний університет*

РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Миколаївщина, як потужний аграрний регіон, стабільно нарощує обсяги поставок сільгосппродукції на зовнішній ринок. У минулому році тенденція до їх зростання продовжилася, а обсяг поставок став рекордним за останні шість років. При цьому частка сільгосппродукції у загальнообласному експорті товарів перевищила 60%.

У 2020 р., за даними Державної митної служби України, підприємствами області експортовано різноманітної сільгосппродукції на суму 1361,2 млн. дол. США, що на 0,3% більше, ніж у 2019 р. (у порівнянні з 2015 р. – у 1,6 раза більше). Питома вага сільгосппродукції у загальнообласному експорті товарів становила 60,5%, що на 2,6 в.п. менше, ніж у 2019 р. та на 8,2 в.п. більше, ніж у 2015 р. Практично весь експорт сільгосппродукції визначила продукція рослинництва. У 2020 р. на неї припало 99,3% поставок (у попередньому році – 99,1%).

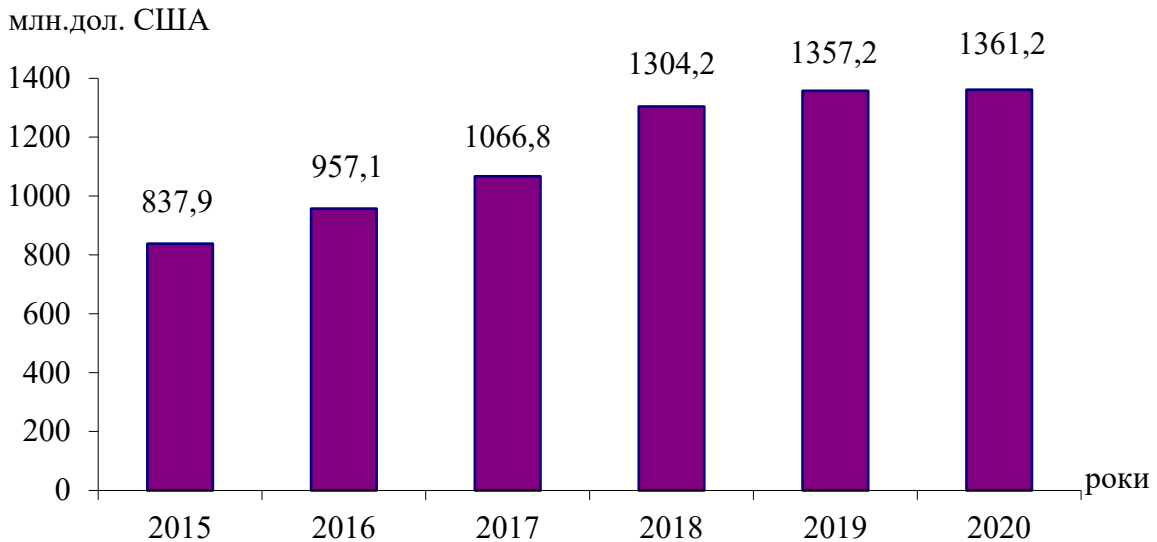

Рис. 1. Динаміка експорту сільськогосподарської продукції підприємствами Миколаївської області

Джерело: [1]

Структура експорту рослинницької продукції залишилася стабільною. Переважну її частину (79,4%) традиційно склали зернові культури, яких відвантажено за кордон на суму 1073,9 млн. дол. США, п'яту частину – насіння і плоди олійних рослин (270,4 млн. дол.), 0,4% становили овочі (5,9 млн. дол.), решту – їстівні плоди та горіхи (1,9 млн. дол.).

У порівнянні з 2019 р. у натуральному вимірі збільшилися поставки насіння соняшнику – у 12,2 раза, ячменю – на 44% та пшениці – на 4%. Одночасно з цим скоротилися поставки соєвих бобів – на 45,6%, їстівних плодів та горіхів – на 40,5%, насіння ріпаку – на 25,8%, овочів – на 20,8% та кукурудзи – на 11,1%.

Найбільшим попитом на зовнішньому ринку користувалися зернові культури, які у 2020 р. експортувалися до 54 країн (у попередньому році – до 64). Найвагоміші обсяги поставок припали на Китай, Єгипет, Індонезію, Туреччину, Саудівську Аравію та Туніс.

Досить різноманітна і географія поставок насіння та плодів олійних рослин, які у минулому році експортувалися до 44 країн

проти 46 у 2019 р. Основними споживачами цього виду сільгосппродукції стали Туреччина (26,5%), Франція (16,5%), Німеччина (15,1%), Бельгія (8,7%), Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії (6,5%) та Нідерланди (5,9%). У 2020 р. на продукцію тваринництва припало 0,7% проти 0,9% у попередньому році, а обсяг поставок склав 9,1 млн. дол. проти 12,3 млн. дол.

Традиційно у структурі експорту продукції тваринництва переважну частину (96,2%) складала молочна продукція (згущене молоко та вершки, вершкове масло та різноманітні сири), яка експортувалася до 48 країн (здебільшого до Грузії, Молдови, Канади, Бангладеш та Ізраїлю), 2,2% припало на експорт продуктів тваринного походження до Нідерландів, Лівії та Саудівської Аравії, 1% – на живих тварин до Туреччини, решта – на м'ясо та їстівні субпродукти до Гонконгу, Сінгапуру, Панами та Ліберії.

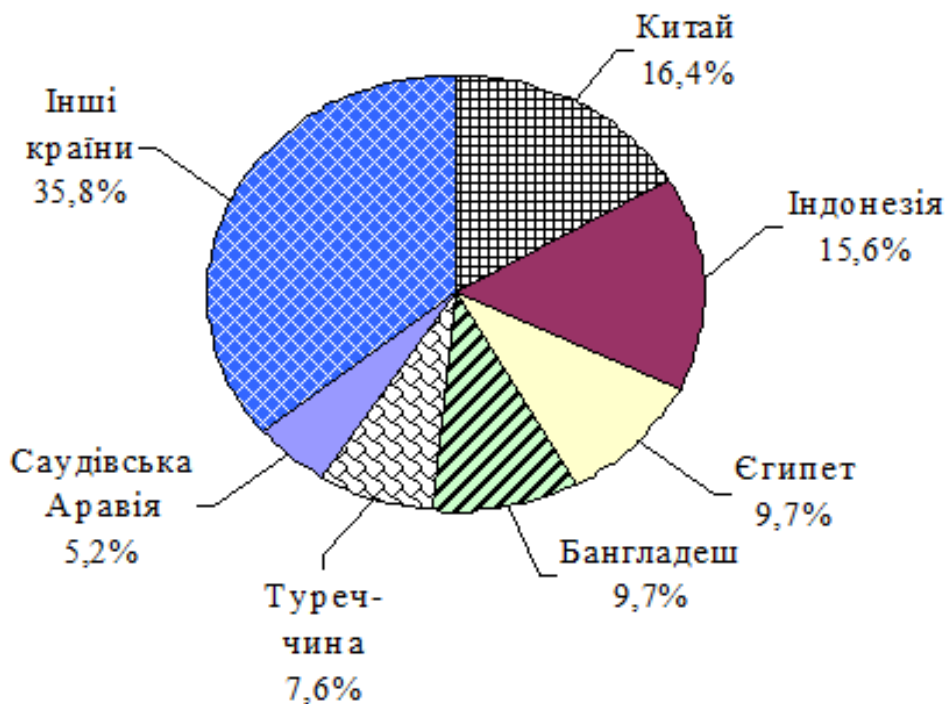

Рис. 2. Географічна структура експорту зернових культур підприємствами з Миколаївської області у 2019 році

Джерело: [1]

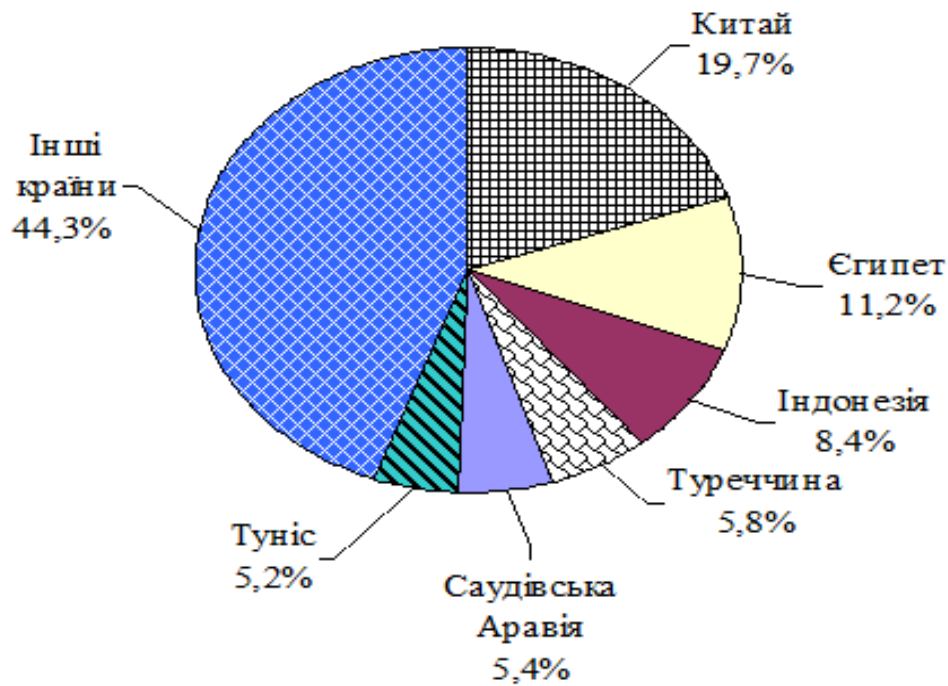

Рис. 3. Географічна структура експорту зернових культур підприємствами з Миколаївської області у 2020 році

Джерело: [1]

Імпортні поставки сільгосппродукції мали набагато менші обсяги, ніж її експорт. Упродовж 2015–2020 рр. питома вага сільгосппродукції у загальнообласному імпорті товарів коливалася від 0,8% до 3,4%, а найбільші обсяги закупівель спостерігалися у 2016 р. на суму 23,6 млн. дол. США, що приблизно на 20% перевищило поставки 2020 р.

У минулому році імпортні закупівлі сільгосппродукції продовжували зростати. У 2020 р. підприємствами області імпортовано сільгосппродукції на 18,5 млн. дол., що на 2,3% більше, ніж у 2019 р., при цьому її частка в імпорті регіону підвищилася з 1,8% до 2,3%. У порівнянні з 2015 р. імпортні поставки збільшилися у 1,6 раза, а частка – на 0,2 в.п. Переважну більшість імпорту сільгосппродукції 2020 р. визначила продукція рослинництва, на яку припало 77,5% (у 2019 р. – 92,6%), а обсяг поставок скоротився на 14,3% (за рахунок меншого ввозу насіння

та плодів олійних рослин, їстівних плодів та горіхів,) і склав 14,4 млн. дол.

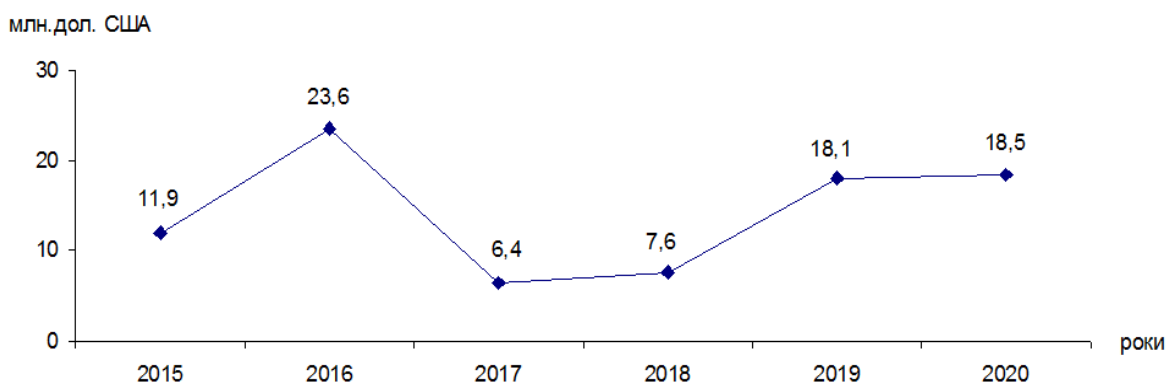

Рис. 4. Динаміка імпорту сільськогосподарської продукції підприємствами Миколаївської області

Джерело: [1]

Більше половини (50,4%) імпортних поставок рослинницької продукції припало на різноманітні овочі (картоплю, часник, помідори) з Білорусі, Російської Федерації, Нідерландів та Єгипту, 29,3% – на насіння та плоди олійних рослин (насіння овочевих рослин для сівби та соняшнику) з США, Таїланду, Чилі, Франції та Китаю. Крім цього, п'яту частину становили їстівні плоди та горіхи (хурма, цитрусові, фініки, персики та абрикоси) з Польщі, Туреччини, Іспанії та Молдови, решту визначили зернові культури (насіннева кукурудза) з Угорщини.

Продукція тваринництва в імпорті сільгосппродукції минулого року склала 22,5% (у 2019 р. – 7,4%). При цьому обсяг поставок зріс у 3,1 раза (за рахунок збільшення імпорту молока та молочної продукції, продуктів тваринного походження) і становив 4,1 млн. дол. У структурі імпортованої тваринницької продукції 60% становили молочні продукти з Польщі та Литви, 28,9% визначили продукти тваринного походження з Бразилії, 6% припало на м'ясо та їстівні субпродукти з Польщі, 5,1% – на живі тварини з Чехії.

Отже, збільшення обсягів експорту сільськогосподарської продукції сприятиме покращенню фінансового становища експортно-орієнтованих аграрних підприємств Миколаївської області. При цьому ефективна, прибуткова та рентабельна експортна торгівля сільськогосподарською продукцією впливатиме на економічне зростання та розвиток України в цілому, підвищення конкурентоспроможності українських товарів на світових ринках.

Список використаної літератури:

1. Статистичний збірник «Зовнішня торгівля у Миколаївській області у 2020 році» [за редакцією З.А. Лук'яненко]. Миколаїв : Головне управління статистики у Миколаївській області. 2021. 120 с. URL: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 17.10.2021).

2. Kushniruk V., Ivanenko T. Analysis of trends and prospects for development of export and import of goods and services by enterprises of Ukraine at the regional level. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga, 2017. vol. 3, № 5. DOI: 10.30525/2256-0742/2017-3-5-252-259.